**Kniha:** Memento (Radek John)

**Předmět:** Český jazyk – rozbor díla

**Přidal(a):** Anna

# Radek John

- Český prozaik, spisovatel, žurnalista a politik
- 1954 – současnost
- Zabýval se aktuálními společenskými problémy
- Po maturitě studoval scenáristiku a dramaturgii na FAMU
- Byl redaktorem časopisu Mladý svět do kterého přispíval reportážemi o narkomanech, prostitutkách a panice kolem AIDS, psal cestopisné reportáže
- Byl předsedou politické strany Věci veřejné a zastával funkci ministra vnitra
- Debutoval románem Džínový svět, za který dostal Cenu Jiřího Wolkera
- Stal se šéfredaktorem všech publicistických pořadů TV Nova
- Jeho otec byl profesor na UK a jeho matka redaktorka
- Píše o problematických jevech ve společnosti (drogy, násilí, prostituce).

**Další díla:**

- Džínový svět
- Jak jsem viděl Ameriku
- Sněženky a Machři po 25 letech

# Literárně historický kontext

**70. – 80. let 20.st. (současná próza)**

- normalizace měla uskutečnit stav společnosti po r. 1968, což znamenalo trestní stíhání autorů požadujících demokracii
- následovaly čistky, mnoho občanů emigrovalo
- *Představitelé oficiálního proudu období tzv. normalizace:*
    - autoři nejsou většinou spisovatelé z povolání, někteří se jimi stávají až postupně (Páral)
    - značná část oficiálních spisovatelů měla technické vzdělání či osobní zkušenost z výroby

**Další spisovatelé:**

- Bohumil Hrabal
- Ota Pavel
- Vladimír Páral

# Rozbor díla: Memento

***Memento = připomínka, varování***

- román je varování před drogami a závislosti na nich

**Lit. druh:**

- epika, próza

**Žánr:**

- román s reportážními prvky – mnoho dějových linií, hodně postav, postupně se rozvíjející děj, reportážní prvky – osobní zážitek i osobní blízkou znalost prostředí, přesné údaje o životním způsobů narkomanů, odborné lékařské pasáže

**Téma:**

- drogová závislost, provinění, pokusy o abstinenci, příběh narkomana podle skutečné události

**Motiv:**

- např. příběh Evy, její život s Michalem, smrt, pobyt na záchytce, v psychiatrické léčebně, ve vězení. Varování před vážným nebezpečím moderní civilizace

**Kompozice:**

- retrospektivní, vzpomínky, dynamičnost, rychlý dějový spád. Příběh je vyprávěn do dvou dějových linií. Za prvé vzpomínal na to, co zažil, než byl nalezen na chodníku v bezvědomí. Za druhé a to v daleko menší míře do současnosti a to když Michal pobýval v nemocnici.

**Časoprostor:**

- V Praze, přelom 70. a 80. let 20.st.

**Vyprávěcí forma:**

- er – forma, ich – forma (text často sklouzne ve vnitřní monolog Michala)

**Vyprávěcí způsoby:**

- vnitřní monolog hlavního hrdiny, dialogy

**Typy promluv:**

- přímá řeč, časté dialogy, monology Michala

**Jazykové prostředky:**

- nespisovný jazyk, vulgarismy, slang

**Sloh. postup:**

- vyprávěcí

**Tropy a figury:**

- přirovnání – Najednou tíha, jako když člověku padne na prsa dům, se jeho tělo jakoby vzepjalo.
- personifikace – se jeho tělo jakoby vzepjalo, vytáhlo z boků vzhůru, narovnalo a pak pomalu klouzavě padalo dolů do lehkosti a klidu

**Hl. myšlenka:**

- poukázat na nebezpečí drog, seznámit čtenáře s toxikománií, poukázat na téměř nulové % vyléčených. Uveřejnit informace ze života drogově závislých, o nichž se v době vydání příliš nevědělo. Čtenář si při čtení dokonale představí, jak strašný a stereotypní je život narkomana. Věčné shánění dávky, abstinenční příznaky a pořád všechno dokola.

**Hlavní postavy:**

- **Michal Otava –** Od 17 let začínal brát drogy, protože chtěl utéct od reality a od otce, který ho nebral vážně a nerozuměl mu. S postupem času zkouší tvrdší drogy, ze zvědavosti. Je to student, poté narkoman, zkouší několikrát abstinovat, ale nikdy to nezvládne. Naučí se vařit drogy, bezmezně miluje Evu a udělal by pro ní cokoli. Spojovali je drogy. Na konci má poškozený mozek a je emočně labilní.
- **Eva Popelková –** Její rodiče se rozvedli, když ji bylo 2 roky. Její matka je zdravotní sestra. V dětství vyrůstala s babičkou a dědou. Když se matka znovu vdala, vzala si jí do domu. Nevlastní otec byl agresivní, hodně pil, nesnášeli se, bil ji. Matka se přesto s ním nerozvedla, tak proto začala Eva chodit na párty. Hledala únik z konfliktních situací.
    - bere drogy, má příliš slabou vůli, aby abstinovala. Přítelkyně Michala, dvakrát s Michalem byla těhotná, jednou potratila. Na konci spáchá sebevraždu.
- **Richard Růžička –** Homosexuál, hlavou party, dodavatel drog, experimentuje na svých přátelích, míchá drogy, arogantní.
- **Zdeněk Majer –** Málem zemřel u Richarda v bytě na předávkování, umírá na vyhladovění a vyčerpání organismu
- **Honza Jurišta –** Michalův kamarád, kterého přivedl do party a k drogám, zákeřný, vyděrač, přesvědčí Michala, aby pro něho vařil pervitin. Ze začátku mu řekne že ta látka je legální atd., ať to zkusí i kvůli Evě a Michal to zkusil.
  **Petr a Dáša –** Pár feťáků, Dáša je těhotná, ale kvůli užívání drog i na dítě, je jí dítě odebráno.
- **Matka –** Chová se k Michalovi pořád jako k dítěti, starostlivá, omlouvá ho, chce mu pomoci. Pořád si myslí, že ho z toho ještě dokáže dostat. Nese mu jídlo, říká mu že mu sežene práci
- **Otec –** Přísný, fyzicky Michala trestá a nic mu nedovolí, dává to za vinu své ženě

**Stručný děj:**

Kniha vypráví příběh o narkomanovi, je psána podle skutečnosti. Příběh začíná někde ve špíně na pražské ulici, kde leží v křečích a bolestech mladý Michal Otava. Následně je převezen do nemocnice a vše se odehrává v jeho vzpomínkách.
Hlavní postavou je Michal Otava, který je drogově závislý. Drogu poprvé vyzkoušel na diskotéce, kde se seznámil s novou partou (Richard, Honza, Petr, Dáša, Eva + Michal). Když Michalovi rodiče zjistí, že bere drogy a nechodí do školy, on jim slíbil, že přestane. Jenomže utekl od rodičů, s Evou si pronajal byt a žil s partou. Eva zezačátku chodí do práce, ale později jsou oba pod úplným vlivem drogové závislosti. Ve dvaceti letech Michal odejde na vojnu, kde dva roky abstinuje, ale poté ukradne bednu morfinu, kterou měl zničit. Během toho Eva chodí se Standou, ten ale skončil ve vězení. Po odchodu z vojny si morfin odveze domů, Eva se k němu vrátí a žijí relativně šťastně. Přestěhují se do Standova bytu, dochází jim zásoby, a tak se vloupali do ordinace a padělají recepty. Pak vykradou i malou lékárnu. Jejich kamarád se předávkoval, báli se, že umře. Tak se rozhodli vydat za Petrem, aby je závislosti zbavil, ale vyhodil je. Brzy k nim do bytu vtrhli policisté a Michala s Evou zatkli. Ve vězení se Michal opět pokouší přestat, ale nedokáže to. Po skončení trestu je nějakou dobu v léčebně pro narkomany. Po propuštění se znovu setkává s Evou, opět berou drogy, opět se několikrát pokouší přestat, ale už to nejde. Michal vaří pervitin pouze pro sebe a Evu, za to ho ale Honzova parta zbije. Eva je těhotná, ale potratí. Za tento zločin jde znovu do vězení, kde se dozví, že Eva je mrtvá – spáchala sebevraždu. Michal tomu nevěří, začne být paranoidní a vymýšlí plán, jak zabít její údajné vrahy, kterými jsou jeho bývalí kamarádi. Namíchal silnou dávku pervitinu pro své „kamarády“, ti ho však přelstí a nechají ho v bezvědomí ležet v jeho bytě, aniž by zavolali záchranku. Našla ho jeho matka v bezvědomí, lékaři už mu nemohli pomoct. Jeho mozek je poškozen a skončí v ústavu dlouhodobě nemocných. Stal se z něj člověk závislý na pomoci druhých, nedokáže se ani sám najíst.